

FUNDAT Y DIRIGIT PEL PÈRIT AGRONOMO D. FRANCISCO X. TOBELL Y ARGILA.

Surt el primer y tercer diumenge de cada mes.

SUMARI

La agricultura en Catalunya. (Estudi històric.)
 Secció d' Agricultura pràctica.—Cultiu dels pesóls.—¿Los fems ab que poden ferse?
 Secció de varietats.—A fers de familia (Elecció d' ofici.)
 Noticias agricolas.—Exposició-fira de bestiar.—Exposició d' horticultura.—Perfeccio-
 nament en l' art de matar.—L' electricitat en l' agricultura.—Nou calendari agrícola.
 PERDUA D' EN JULIA CADAFALECH.
 Rerista vinicola d' actualitat.

PREUS Y PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

UN ANY.	20 RALS.		REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
MITX ANY.	11 »		
TRES MESOS.	6 »		PORTA-FERRISA 18, BAIXOS,

En BARCELONA:—Llibreria de Verdaguer, Rambla, enfront del Liceo; llibreria de Niubó, Espasaria; Riera, Hospital, 19, botiga del Bano, y en las principales librerias.

FÁBRICA D' ADOBS COMPLERTS

Ó SIGAN

FEMS PERA LAS TERRAS

(PRIMERA EN ESPANYA, FUNDADA EN JANER DE 1863.)

PER L' ENGINYER INDUSTRIAL

DIRIGIDA PER LO PERIT AGRONOMO

DON LLUIS JUSTO Y VILLANUEVA.

DON FRANCISCO X. TOBELLA Y ARGILA.

DISTINGIDA AB LOS PRIMERS PREMIS

EN LAS EXPOSICIONS DE

SARAGOSSA, BARCELONA, VIENA Y FILADELFIA

PER LO

ADOB COMPLERT CATALÁ

PERA TOTA MENA DE CONREUS Y TERRENOS.

Pera las demandas: dirigirse als Srs. Ginesta y Marquet, Portxos de n Xifré, núm. 6, entresuelo, en Barcelona, ó en los depósitos establerts á fora.

VENDA D' UNS TERRENOS

SITUATS EN STA. MARGARIDA DE MONTBUY

Una pesa de terra de regadiu nomenada Hort de baix, de cabuda: 8 áreas y 32 centiáreas de 1.ª calitat.

Altre pessa de terra camda de 1.ª calitat nomenada Sort del Colom, de cabuda: dos mujadas.

Un altre pessa nomenada Ubaga de casa Vidal, d' extensió: 7 mujadas de bosch de 1.ª y 2.ª classe.

Nota: las dos pesas primeras están á mitja hora de Igualada, y 'l bosch á tres cuarts d' hora, ab la ventatja de poder carregar las fustas y llenyas al peu del bosch qu' hi ha carretera fins Igualada.

Tots aquets terrenos son sense cens de cap mena.

L' ART DEL PAGÈS.

L' AGRICULTURA EN CATALUNYA.

(ESTUDI HISTÓRICH.)

I.

ÉPOCAS PRIMITIVA Y ROMANA.

No 'ns permet l' espay de que disposar podém, ni la intenció que 'ns guia, tractar de fer en aquest lloch digressions relatives al origen y principis de l' agricultura en Catalunya. Quan los Rodis y altres pobles vingueren á establirse en nostre sol, era en l' época aquella en que 'ls homes seguint los remats ó vivint en mitj dels camps, cobrian sas necessitats primeras, ab los fruyts espontáneos de la terra ó ab los productes de la cassa y de la pesca. Aixó fa creure qu' aprofitantse dels aliments, que rica 'ls oferia la natura, era difícil que 's subjectessin á cuidar dels camps.

Més tart, las circunstancias especiales que sobrevingueren y l' haverse de fixar en un lloch definitiu, feren ja suplir per medi del treball la falta d' aliments, puig no eran prou los productes espontáneos pera mantenirlos.

Los avensos fets en aquella época, quan poblavan á Catalunya tantas y tant diferentes gents, degueren esser naturalment molt contats, porque cap circunstancia 'ls afavoria. L' home ignorava no sols las aplicaciones, sino

que desconeixia los resultats qu' aquelles produhian. Un estudi práctic de procediments, una observació detallada, mes alguna volta sense saber donarsen rahó, sense reconeixer altra causa que la fecunditat del terreno, veus aquí á lo que podian reduhirse los esforços fets alashoras pera lo progrés de l' agricultura.

Quan Roma, estenent son poder, lográ ferse Senyora del mon, l' agricultura meresqué la preferent atenció dels governants que comprenian tota sa importancia. Avassallats los pobles, los camps de batalla eran convertits en fértils terrenos que conresavan pera poder atendre ab sos productes á las innumbrables y cada dia creixents necessitats dels ezcércits y de la Capital.

Los Romans, que unida ab las ideas ambiciosas de ferse senyors dels demés estats, portavan la de difundir sa civilitació, en més d' una volta, pera guanyar la voluntat dels que lluytavan per sa independencia, ne feren d' Espanya una de las provincias agrícolas que devia provehirlos de grans y demés productes de la terra.

Plini 'ns dona noves del estat floreixent de l' agricultura catalana, durant la dominació de Roma, y descriu ab preferencia las produccions del camp de Tarragona. Se refereix á las vinyas d' aquella encontrada, donant lo nom llatí de *malleoli*, á las novellas, expressió qu' ab lo temps s' ha convertit en *mallol* y que tenint lo mateix significat s' usa encara en la mentada provincia. Romey, en sa historia, diu que 'ls vins de Tarragona, superavan en aquells temps als mellors de l' Italia. Se creu qu' en la costa meridional de Catalunya abundavan las vinyas y Pujades, en sa Crónica, assegura que 'l vi d' Ampurias gosava de verdadera fama.

L' olivera 's cultiva també en nostra terra, sobresur-

tint per la bondat de son fruyt la de Cambrils qu' anomenavan d' *Oleastrum*.

Com á productes textils cultivavan lo cánem y en la provincia de Tarragona era esmerada y abundant la producció del espart (*spartum*).

De Catalunya s' emportavan en gran nombre pera Roma las fruytas secas, qu' eran rebudas ab molta estima.

Lo camp de Tarragona era riquíssim en produccions alimenticias y Plini 'ns menciona ja los *faseolus* ó *faselus* (fasols), que de tant renom gosan encara.

Per los restes trovats y que han donat peu á interessantíssimas discussions entre 'ls erudits, pot afirmar-se que la part agrícola més important de Catalunya en la época romana era la encontrada que rega 'l Francolí, anomenat *Fulcis* per Plini. En efecte, més d' una volta s' han descobert en aquells terrenos medallas, paviments, heinas, de pagesia y signes palpables d' habitacions rústicas, que venen á afirmar la suposició dalt mentada.

JOSEPH FITER É INGLÉS.

(Seguirá.)

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRÁCTICA.

CULTIU DELS PÉSOLS.

Lo pèsol, exel·lent llegum y de gran rendiment cuan está ben conresada, deu ocupar un bon lloch en lo cultiu de la horta. No se 'l deu may sembrar en terreno acabat d' adobar, porque allavors sos brots adquireixen massa forza y donan molt pocas tabellas. Los pesols com totas las llegums d' aquesta classe exigeixen certa cantitat de potassa pera fructificar abundantment y donan pobres resultats cuan se 'ls sembra en un mateix

terreno dos anys seguits, de modo que deurán ser la última llegum que 's sembri en una capsada avans d' adobarla novament tenint no obstant cuydado qu' hagin passat al menos tres anys desde la última sembra d' igual llegum: lo terreno que milló 'ls convé es lo nou y que no hagi sigut adobat.

Es una gran equivocació sembrá 'ls pésols en fileras estretas, puig las fileras interiors están faltadas d' ayre y sol, y sa producció no es solsament nul·la, si que també perjudicial á la fructificació de las fileras exteriors. Deuhen sembrars' en una sola filera y molt apinyats y segons la classe deuhen distar las filas de 80 centímetros á 1 metro 20 cents. (de 4 á 6 pams) á fi de que l' ayre y 'l sol circolin lliurement; deurán sembrars' á la fondaria de 7 á 8 cénts. y com s' ha dit bastant units, se 'ls cobreix desseguida ab lo rasclat y cuan se té á má cendras de fusta s' extent en cada fila una petita capa y allavors donan bona vegetació y abundant cullita per la potassa que contenen las cendras, se rascla la terra á fi de barrejarla ab las cendras que s' hi han posat.

Cuan los brots tenen de 3 á 4 cents. d' alsada, se 'ls hi dona una cava á fi de barrejar bé las cendras ab la terra, y cuan sa altura arriba á 12 ó 15, se 'ls hi dona una segona cava y es allavors cuan se 'ls hi posan brancas en dos fileras per cada fila ó rengle de pesoleras.

Si 's vol fer avansar la cullita y favorir 'l desarrotllament de las brancas, basta escapsá 'ls brots principals sobre la 5.ª ó 6.ª flor ja formada.

Se 'ls sembra de Janer á Mars las varietats Príncipe Albert, Caractacus, Nano d' Holanda deixant un espay de rengle á rengle de 80 cents. De Febrer á Abril las varietat Michaux, Michaux d' Holanda, Mac-Lean, Nano Ride, debent tenir los rengles un metro; y d' un metro 20 cents. y d' Abril á Juliol lo Gran Ride, 'l d' Auvernia y 'l Clamat. Se poden entreposar los rengles ab las varietats mes ó menos tardanas.

De L' Acclimatation.

¿LOS FEMS AB QUE PODEN FERSE?

En la naturalesa res se pert ni res se cria,
la materia no fa mes que cambiar de forma.

Generalment parlant tot es bó pera fer fems, perquè mes ó menos totas las materias tenen algun dels aliments que necesitan las plantas pera formars' y donar son producte.

Per de prompte, totas las substancias vegetals ó provinents de las plantas están compostas de materias capassas de cremarse y que 'ns dona cendra ó bé de materias orgánicas y de materias minerals. Mentres que las orgánicas están formadas sols per 4 gasos que son: el carbono, oxígeno, hidrógeno y assee; las minerals ó inorgánicas ho están per: potassa, sosa, magnesia, cals, silisse, cloro, sofre, ácit fosfórich, ocsits de ferro y de manganeso.

Dit aixó, si pegué un cop d' ull per totas ellas en general, podrém apilarlas de manera que 'ns formin tres grupos, á sebrer: animals, vegetals y minerals, posanthi en el 1.er las carns, sanchs, ossos y despallas dels sérs qu' han viscut; de las quals la carn, sanch y llana son las mes *assoadas* y las que s' assimilan prompte las plantas, mentres que 'ls ossos, banyas, pels y cuyros no ho son tant y tardan bastant á produhir son efecte. En el 2.ⁿ grupo hi estarán bé 'ls forratges verts y sechs, las arrels carnosas, tronchs y fullas d' hortalissa, plantas y productes industrials y totas las desferras de sas fabricacions respectivas, pallas y jassos diferents, grans y llevors.

En el 3.er podrém posarhi totas las rocas en general á sebrer: graníticas (1); feldespáticas y magnésicas; volcánicas (2); neptónicas, dins qual grupo hi ha las calissas (3); guixos; sal co-

(1) S' anomenan aixís, las que vulgarment son conegudas ab los noms de *saulòns* en molts païssos y de *tarrés* en alguns altres y son los que forman casi bé la muralla del Mediterráneo desde Barcelona al cap de Creus.

(2) Son los *sofres* y *lava* del Vesubi y demas volcans d' Europa.

(3) La montanya de Mongat es un exemple preciós de *pedra de cals*.

muna (4); argilas y arenas; pissarras (5); etc., y per últim las orgánicas, ahont hi trobém la greda, silisse (pedernal), carbons de pedra, etc.

En tots tres grupos hi tenim *àcit fosfòrich*. En los vegetals sobreix per la quantitat, aixís com també l' assoe, en los productes agrícoles dedicats á l' industria y las desferras provinents de las farinas ó sigan els sagonos dels blats y en los grans y llevors. En los productes animals abunda principalment en los ossos y en los minerals en las *fosforitas*, qual montanya-tipo tenim en Logrossan provincia de Murcia.

Tenin com tenim, tots los elements necessaris é indispensables pera retornar al terreno aquellas substancias que la planta n' ha tret en forma de tal ó de fruyt no 'ns falta mes que sebrer aplicarlas de la manera deguda pera qu' obrin com han d' obrar. Per de prompte, y com á regla general, las substancias minerals deurán usarse en estat de pols lo mes impalpable que sia possible; els ossos molts y si pot ser tractats per l' ácid sulfúrich (oli de vidriol) ó clorhydrich (sal fumant) segons convinga, porque ó sino la descomposició seria tardana ó aniria molt poch á poch y finalment las substancias vegetals deurán estar complertament podridas, lo qual se coneixerá cuan no 'ns donguin reacció ácida ab el tornassol ó bé estigan saturadas per la cal. Per tot aixó necessitarém un grau de temperatura ó calor constant que no baixi de 30° y no passi de 40, lo qual ho lograrem ab una humitat d' un 40 á 42 p. %. Fentho d' aquesta manera y ab las materias dels tres grupos, lograrem l' *adob-tipo* ó sian els *adobs complerts*, que son necessaris pera una bona agricultura en general y aplicables sempre y en totas las ocasions á tots los cultius y terrenos, sens que 'ns els esquilmin may, que es á lo que deu sempre aspirar tot bon agricultor que desitji traurer del *capital-terra* 'l millor *tant per cent* d' interés possible.

FRANCISCO X. TOBELLÀ.

(4) Las *salinas* de Cardona ho son també de *sal gemma*.

(5) Vulgarment se 'n diu *terreno de licorella* en el Panadés, ahont s' hi acostuma sempre ferhi molt bon vi.

SECCIÓ DE VARIETATS

ALGUNS AFERS DE FAMILIA.

ELECCIÓ D' OFICI.

Aquí som per que hem vingut, Senyor Paciá.

PACIA: ¡Oy! Vos, Isidro, per aquí? ¿Quin bon vent os porta? ¿Y també 'n Miquel? ¿Qué tenim de nou? Sentaunos.

ISIDRO: Res: sino que 'm dit ab la Dona: baixo fins á Barcelona ab en Miqueló, y de pas veurém al Sr. Paciá. Ja fa temps que no 'ns habiam vist: y vosté tan aixérit com sempre.

PACIA: Anem passant, gracias á Deu; y vosaltres ¿tots seguiu bons?

ISIDRO: Per ara, ja ho pot veurer.

PACIA: Be, ¿que hi ha de nou?

ISIDRO: Res.

PACIA: A las horas ja hem acabat.

ISIDRO: Home, no vaigi tan cremat. No viurá tots los estius.

PACIA: Per la mateixa rahó de que no viuré tots los estius, desitjo aprofitar tan com pugui 'l temps en que visch. Lo verdader catatá parla ben poch y molt fa.

ISIDRO: Jo m' estaria escoltantlo tota la vida.

PACIA: Deixéuvos de cansons y al grá, que tot lo demés es palla. Aném al cas; ¿que s' os ofereix?

ISIDRO: Res: Home, la de casa, y aquest bordegás, que tot lo sant dia m' están punxant:—vés á Barcelona.—Pare, aném á Ciutat.—Aquí 's pert... ¿que sé yo cuantas cosas. Y jo he dit no s' ha de fer res mes que lo que he resolt.

PACIA: ¿Y que ha resolt l' Isidro?

ISIDRO: Home, 'ns hem vingut aquí á veurer vosté que 'ns hi deya.

PACIA: Pero, Isidro de Deu, si vos no m' espliqueu lo que voléu; ¿que os hi podré dir yó?

ISIDRO: ¿No l' hi he dit? A n' Miqueló l' habém de posar á ofici.

PACIA: ¡Gracias á Deu que n' habém sortit! ja sabém de que 's tracta. Aném, Miqueló, explicat. ¿Quin ofici t' agrada?

MIQUELÓ: Aquí á ciutat fe de senyó.

PACIA: ¡Be, home! tu ho entens... Ja veurás. Per ara ves al menjadó; hi trovarás á la mia esposa, y 't dará alguna cosa per esperá 'l dinar.—Ara que som sols, Isidro, parlém ab tota llibertat del afer qu' os porta. Diguéume net y cla quin pensament habeu fet pe 'l noy. ¿A quin ofici 'l voleu posar?

ISIDRO: ¿Que sé yo? Aixó es lo que m' embolica: de una part, ja voldria sortir de ser sempre uns peus terrosos: d' altra part ja 'm convindria que m' ajudés lo xicot en menar las hisendas. Ell vol lluhir: com sab tant; no n' ha vist un altre; es molt enlletrat; sab molt pe 'ls anys que té. Ha llegit mes novel·las de las que corren tant: sempre vol diners per pagar las *discrepcions*. Diu que ab aquestos llibres nous se sab de tot: y no es com avans que viviam á las foscas y créyam tot lo que 'ns volian fer créurer. Ara 'ls joves de tot volen saber la rahó, si no, no creuhen res. Diu que així ho fan á las altrás terras, que allí tots son sabis. En fi ja li explicaré ell: pregúnteli: ja veurá que respon com un home gran, y de res tant se li

'n dona. De veras, que ara 'l jovent es mes esparvillat que no eram en nostre temps: ara saben mes.

PACIA: O á lo menys parlan molt mes: com que á l' edat de quinse ó setse anys ja 'ls sobra l' experiència: han viscut tant... y no 'ls queda res que aprendrer... sino que sia de bondat. Son uns homes consumits... vull dir consumats. Aném al cas. Vos sou pagés hisendat, que conresant y fent conresar be las terras que váren aná adquirint los vostres avis y pare habeu reunit un patrimoni, que se 'n parla á moltes horas al entorn. Fins are l' habeu cultivat, y no habeu atrassat.

ISIDRO: No senyó, mes haviat he avansat... encara que ben mirat, han minvat tant las grogas que he hagut de desenterrar; que ya no hi ha que pensarhi: perque ab aqueixas malehidas guerras, ab los pagos tan crescuts qu' uns y altres 'ns han fet suar, y ab tantas cullitas perdudas y molts anys sens poder ni sembrar; ha desaparegut tot cuant havia arreconat lo pare, y també l' avi, que al Cel sian. Es dir, de diner hem fet escura, pero ab lo qu' he tret de fer tallar tots los boscos, he pogut anar tapant forats. Es una vida molt neguitosa la del pagés: aquí á ciutat es molt diferent, están molt regalats. Te rahó 'l noy: lo millor será que vinga á fers' *Ambocat* y lluhirá ab lo que dona 'l patrimoni, sens haber de treballar.

PACIA: Si no ha de fer mes que lluhir gastant lo que donguin las hisendas, se pot estalviar fers' Advocat. Pera invertir diners á son capritxo, no 's necessitan estudis: la diferencia pot se 'n emplearlos mes ó menys malament, y acabarlos mes ó menys aviat. Mes jo voldria que avans de tot me diguesseu ¿si trobéu ben fet que 'l patrimoni que vostres avis, vostre pare y vos mateix habéu format á forsa d' anys, de treball contínuo, de suors y de fatigas, vinga á acabar en fum, derrotxat en luxo, en vanitat, en tonteria y en miseria?

ISIDRO: ¿Home, que diu?

PACIA: ¿No seria mil voltas regular, natural y honrós que 'l vostre fill fes lo qu' han fet lo seu Pare, 'l seu Avi, y 'ls Besavis? ¿y en la terra que tots han regat ab sas suors, allí empleés éll la sua, y 'ls seus afanys y 'ls seus coneixements? Y ja que la terra, gracias á Deu, es tan agrañida, que si l' home l' hi encomana hu, 'n torna deu; l' hi anés aplicant las milloras que 'l cada dia més avansat estudi de l' Agricultura va ensenyant? Ja que per la misericordia divina tenim pau, que no mereixém; ja que, mil mercés á inteligents bons Patricis, tenim escolas de la primera Art, la del cultiu de la terra; la persona que 's trova ab grans heretats y conseqüents recursos per poder empendrer grandiosos treballs agrícolas, fer aplicacions y provas, negadas al pobre jornalero, no havém de ser tan ofuscats ni temeraris per no fixar la atenció en lo bé que se 'ns brinda, y convertirla en tontos capritxos, conduhents tan sols a la ociositat, al aburriment, als vicis, á la ruina. Lo vostre fill vol venir aquí á fer de senyor: aixó es lo que ha dit: per tant se creu que, solament per haver nascut en casa rica, ja no ha de treballar. La gent que ho aconsella es prou astuta per comensar destruhint avans lo manament religiós que diu. *ab la suor de ta cara, menjarás lo pa*. Mes la persona justa regoneix que, sentat est principi, tots havém de treballar segons nostras forsas. Per tant, ¿no coneixéu que 'l càrrech d' ell es reemplassarvos? Aprofitar los medis que Deu l' hi dona ab las vostras hisendas per esplotarlas, aplicanthi 'ls estudis moderns que li esplicarán las respectivas substancias de que constan los terrenos, las plantas més propias, los cultius deguts segons lo clima y las demás circunstancias atmosféricas: y empleanthi 'l zel que l' entussiasme d' un bon pagés pren per sa carinyosa y generosa terra; centuplicará 'ls séus,

ara ordinaris, productes? Si ell té la fortuna en la má, ¿á qué llensarla y voler anar á buscar la ditxa allá 'hont no la hi pot trovar? Si vé á passejar per Ciutat sa peresa; ¿quí cuidarà de las hisendas? Com res li costan de guanyar, ningun afecte las guarda: las arrendará y així deixarà que ab ellas s' enriqueixin uns masovers, que sens pietat las dessucarán, ja que l' amo es tan ruch, que prefereix fé' l senyor.

ISIDRO: To' lo que vosté diu es molt ben dit: té molta rahó; mes no n' traurém res de que vosté parli com un llibre. 'L fet está en que 'n Miqueló consentirá tant en lo que vosté vol, com ara plouhen naps. Ha vist que 'n Maurici de cá 'l Gap, 'n Llorens del Mas de la Serra, 'n Felis de... y altres de casas ricas del entorn han baixat á Ciutat á fers' Ambocats, y cuant alguna volta tornan á las Payrals, van tant estirats y tant estufats, que no sels coneixería. Com tots esplican las molts divertisions de Ciutat, y la vida tan senyora y tan fina, y qué se yo cuantas cosas... 'l fet es que me 'l tenen tant entevanat de cap; que no hi ha que pensar en girarl'. A mes, aquells *astruits* á tots ens tractan de tontos y camalluents y 's burlan de que estém aferrats á las nostras costums rancias. Desprecian 'l Art del Pagés; diuhen que es tonto sé rich y no fé' l senyó. Primé 'l riu pujará al cim de la montanya; que 'n Miqueló cambiar de pensament. Y fins sa mare está tota cofoya cuant se li afigura que son fill ya es tot un Ambocat ab sa cota y barretet: y 'ls he sentit á solas fe calendaris de que arribará á ser Manistre, y á Deputat: perque essent rich pot ser tot lo que vulga.

PACIA: Si 'n Miqueló, y sa mare, y vos entenguesseu 'l afer de que tracteu; compendriau que pé' 'l camí que diu no es fácil que arribi 'n Miqueló á lo que ambiciona: aixi com podria ser, fentho del modo que yo proposo. De Ambocats n' hi ha á mils: pero de Pagesos de las circunstancias que dich, y que 'n Miqueló pot ser, ne trovareu poquissims. S' éll fos un de eixos pochs, que formés desas hisendas un bon modelo; com algun subgecte que conech, que no obstant de ser un gran Princep, es molt exelent Agricultor; allavoras podria molt be governar al Estat, puig que sebria tant be administrar sos bens. Mes pe' 'l interés y la pau de éll mateix, millor li seria quedars' quiet cuidant de casa sua, com ho fa la persona que he indicat. En fí es ben cert que cada hu te en la seva ma la sua sort. Vos m' habeu demanat un conseli sobre eix afer; vos lo dono tant llealment com conech: he cumplert.

ISIDRO: Bè, home, Senyor Pacia, no s' enfadi... Un hi diu lo que hi sent. Sino que 's veu que 'n Miqueló te vocació de ser Ambocat, y no Pagés.

PACIA: ¡Vocació d' Advocat! ¿Sab ell per ventura, ni pot coneixer ara lo que es un Advocat? Si 's veigés que te decidida afició á buscar y estudiar llibres de Lleys, y de fer preguntas sobre ellas, y ferhi observacions, mes que fossen desbaratadas; allavoras yo fora 'l primer en apoyar sas ideas y procurar que las anés rectificant y augmentant. Pero ¿es aixó 'l que desitja? Falornia. Lo que vol es venir á Ciutat á fer de senyor. Lo vostre fill te 'l cap plé de vent de llevant: tal vent es molt variable, a voltas fatal que mata 'l esperit, y al fi es vent. Vos y éll faréu lo que os aparega: si os vá bé, me 'n alegraré molt: si os resulta mal, no 'n tindré la culpa.

Pensatiu quedá l' Isidro y sens valor d' obligar al Miqueló á que agafés lo cávat y treballés la terra com los seus passats: 'n Miqueló disposat á entrar en una bona despesa y rumbeijá com lo mes elegant jove: y 'l senyor Pacia alligit, contemplant est quadro que li sembla que, per lo comú que es, que no justifica en gran manera l' *ilustració* del actual sigle.

JOAQUIM DE NEGRE Y CASES.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

EXPOSICIÓ-FIRA DE BESTIAR.—Ab aquest nom estava anunciat en los cartells generals de las firas y festas de la Mercé d' enguany, un concurs, que podia haber realisat una de las mes grans ideas pera la regeneració de la agricultura, so es: la d' un mercat anyal pera la adquisició de bonas llevors pera la cria y recría de bestiar: tan útil com indispensable pera portar á cap lo benestar de casi totas las comarcas rurals catalanas; la compra d' un gran número de caps pel engreix, la venda dels grassos pel immediat consum públich y finalment los destinats á l' ajuda del home en sas fatigas ó sian los de treball.

Tot aixó, semblava á primera vista que podia despendrers del simple anunci, mes nosaltres y molts d' altres, quedarem enganyats al veure las condicions del certámen y sobre tot, la manera d' oferi 'ls premis. ¿Quin estímul podian tení'ls pagesos, si 'ls premis eran oferts á la quantitat y no á la qualitat? ¿Quinas garantias se 'ls oferian á la presentació de caps escullits? ¿Quina ventatja reportaban de venir á ensenyarlos? Cap, y per aixó no 'n presentaren.

EXPOSICIÓ D' HORTICULTURA.—Fou un dels altres concursos inclós en lo programa pera solemnisar las festas de Barcelona. Es lo tercer qu' ha celebrat *La Florestal* y si bé en lo primer demostrá ab una *exposició de flors* lo que podian fer los jardineros de Barcelona y sos entorns en materia de flors talladas, y en lo segon ó *de floricultura*, las coleccions inmensas de plantas variadas que podian doná 'l mercat; en lo tercer han demostrat d' una manera evident las dos cosas á la vegada. A mes d' haver presentat varias innovacions en l' art de la jardineria, 'ns han fet veure 'ls treballs que 's fan pera introduhir las fruytas en las taulas de luxo d' una manera artística: y com en lo d' *horticultura* han pogut estendrer mes, ens han ensenyat qu' en aquest ram també posseheixen no sols coleccions completament variadas, sino un desitj d' avens en lo vast negoci qu' explotar saben tan bé.

PERFECCIONAMENT EN L' ART DE MATAR.—Los resultats que s' han obtingut en Angleterra en los ensaigs verificats per estudiar l' efecte de la dinamita (sustancia explosible), han sigut tan satisfactoris que's creu que prompte se generalisarà aquest método de matar las bestias grossas, colocántlosi en lo front un petit cartutxo ab dinamita, qual explosió se provoca mediant una corrent electrica. Los animals quedan morts de repent sens agonía. Aquest procediment es molt menos brutal, que 'l qu' actualment s' usa.

LA ELECTRICITAT EN LA AGRICULTURA.—Avuy que las festas d' aquesta ciutat nos han donat ocasió de veure 'ls efectes lluminosos per medi de la electricitat, no vos farà estrany qu' us diga qu' en Fransa ja s' ha usat pels treballs del camp durant las nits foscas de la época de la sega. Quan tinguém los datos respecte á sa aplicació, 'ls comunicarém en aquest periódich pera coneixement de nostres llegidors. Avuy no fem mes qu' apuntá 'l fet per la novetat de la cosa en sí.

NOU CALENDARI AGRÍCOLA.—Ab aquest número repartim á nostres suscritors lo *Calendari del Art del Pagés*. Es un insignificant present, qu' ens permetém fer á nostres llegidors en proba d' agraïment per la bona acullida que 'ns han dispensat, suplicántlosi al mateix temps que 'l fassin passar pels ulls dels seus amichs, á quins l' enviarém *de franch*, si 's sus-

criuhen per un any á *L' Art del Pagés*. ó bé si 'ns envian sis cuartos en sellos de correu a la administració d'aquest periódich, Porta-ferrissa, núm. 18, baixos.

ALTRE PÉRDUA. Ho ha sigut per nosaltres la del tan volgut amich y company de redacció En Juliá Cadafalch de Tarrasa. No fa molts dias, qu' al donar la trista nova de la mort d' En Poch, deixabam la ploma tremolosa, preveyent lo buyt qu' ens deixaria 'N Cadafalch. Los dos patían la mateixa malaltia y la mort qu' á tots iguala, se'ls ne portá joves á tots dos, valentse d' una de las mes terribles armas ab que delma á la joventut. Los *tifus* han acabat la vida d' una de las esperansas mes llegendimas de la agricultura catalana moderna y han apagat la alegria del cor d' una mare, qu' en menos de tres anys ha perdut l' espós y 'ls dos fills mes grans; l' ultim dels quals era la branca directa per llevá 'l verdader fruyt del arbre d' ahont provenia.

Educat ab la experiencia y prácticas de son pare y sent un dels alumnos mes lluyts del laboratorí quimich que baix la protecció del Institut agrícola catalá de St. Isidro, dirigia D. Lluís Justo y Villanueva, en la época mes floreixent; tenia medis pera resoldre 'ls problemas agromómichs y sapigué aprofitarse de tot aixó portant á cap la resolució dels mes moderns, só es: la cria, recria y multiplicació de bestiar y la obtenció dels farratjes per l' alimentació del mateix. ¡Tan de bó poguessin aquestas ratllas servir de bálsam al cor oprimít d' una mare, ó al menos aixugar alguna de las llagrimas que vessan de sos ulls!

REVISTA VINICOLA

Acabantse ja l' época de la brema, hém preguntat á algunas comarcas ¿que tal, com vos ha anat la cullita? Regular nos contestan d' alguns punts, mentres que d' alguns altres nos diuhen, poca, molt poca ha sigut la d' enguany: No parlarem d' aquells que tingueren la desgracia de sufrir mes ó menos la pedregada; puig que per ells no 'ns queda sino planyels de sa poca sort. D' aquells que la sufriren, perque n' hem de parlar y recordals una desgracia que be prou senten, si tampoch en Espanya no influeix ni molt ni poch en la puja ni baixa dels preus, sent aixó sols, fets aislats. Conforme veuréu en las noticias locals, se mostran satisfets de la cullita, en las comarcas de Mataró, Vendrell, Arbós y Plá del Panadés,

com aixís també en la de Bell-lloch en l' Urgell: mentres que del Priorat y altres punts com Real en lo regne de Valencia, 'ns diuhen qu' ha sigut curta.

De la vehina república podém anunciarvos una puja inesperada de bastant consideració, pero que no sabém veurer siga motivada per causa suficient, puig la cullita allí 's té per regular, y si bé en algunas comarcas la *Phylloxera* ha fet en gran de las sevas, en cambi en altres la cullita ha sigut bastant bona, creyentse qu' á pesar de tot, en general será superior á la del any passat. L' alsa ha sigut promoguda per las compras d' alguns especuladors, obrant ab idea estudiada. Segons cartas que tenim d' una casa de las mes importants del Mitj-dia de Fransa, veyém que 'ls grans negociants s' abstenen de comprar, deixant passar lo qu' ells creuhen una alarma confirmada per la experiència de anys anteriors.

D' Italia podém dirvos que la cullita ha sigut petita y naturalment los preus guardan relació, lo qual fará que no podrán exportar á Fransa lo seu excedent, com ho feyan en anys anteriors, puig que se 'l necessitarán pel seu consnm.

Y en lo nostre país ¿quins preus regirán? Es una pregunta á la cual no podém encara contestar, supost que las tendencias no son encara ben marcadas, puig que no hem de fer cas d' unas vendas, de las quals tenim noticia, fetas á preus abandonats y qu' hem de compendrer han d' obehir á necessitats pecuniarias, puig que s' han venut á 8 pessetas la carga á raig de cup. Creyem que 'l que trobi comprador de 16 á 18 pessetas no ha d' esperar á vendrer millor, puig que si tingués pretensions alsadas no seria res d' estrany hagués de guardarlo molt temps, sense treuren gayre mes; fent abstracció dels vins que per sa marcada superioritat tenen dret á esperar millor colocació.

Las noticias que tenim rebudas, son de:

Mataró. La cullita regular com á cantitat, deixant molt satisfet com á calitat.

Vilafranca dei Panadés. Bonas noticias podém comunicar d' aquesta comarca, habent sigut la cullita molt satisfactoria baix tots punts de vista.—Los preus no son encara establerts. Procurarém donarlos en la revista próxima.

Arbós. No faltarán vins blanchs. Enguany bona cullita. Esperém veure 'ls preus en que s' obrirán las vendas.

Vendrell. Los vins d' aquesta cullita han sortit de calitat molt superior; alcoholichs y de molt color: sense ser extraordinaria, ha sigut bona. Esperém que 'l preu siga remunerador per desitjar anys com aquet.

Real. (Valencia). Curta ha sigut la cullita en aquet punt: los vins dolsos

de 24 duros bota s' han posat á 30. Lo poch que s' ha cullit es molt superior.

NOTA.—La bota allí conté 5 cargas y mitja aproximadament.

Falset. (Baix Priorat). La falta de pluhas ha donat per resultat la poca cullita qu' hi ha hagut enguany.

Los preus sostinguts de 5 duros y mitj á 6 la carga per eixos vins y de 6 y mitj á 7 duros pels del alt Priorat. Son per consegüent, vins de superior calitat.

Cette. (Fransa). La cullita se considera bona y algo superior á la del any passat; no comprenentse la puja inesperada, qu' han obtingut los vins en lo Mitj-dia de Fransa, puig los vins de 15 y 16 franchs l' hectólitro han arribat á posarse á 22 y 24. Espera veurers, quin resultat donará aixó.

Barcelona y Octubre de 1877.

J. G.

Imprenta de «La Renaixensa», Portaferrixa, 18, baixos.

Acostantse l' época de la sembra de grans, recomanem als pagesos l' **ADOB COMPLERT CATALÁ** ab la seguritat de que tots los que no 'l tingan ja conegut, se convencerán de las ventatjas d' emplear aquest adob pera las terras, en comparació ab qualsevol altre, puig sent la seva composició cóm la del bon fems d' estable, (pero d' una forsa molt mes superior) poden esperar resultats satisfactoris y tenir la seguritat de que 'l seu us continuat no esterilizará may lo terreno, com acaban per ferho 'ls guanos y demás adobs imcomplerts. Aquesta fàbrica nomenada **LA AGRICULTORA CATALANA**, fundada en 1863, per l' enginyer y catedrático D. Lluís Justo y Villanueva, es ja coneguda de molts hisendats, qu' ab gran acceptació fa alguns anys venen servintse dels fems qu' elabora.

DEMANINTSE PROSPECTES.

Dirigirse als Srs. GINESTA y MARQUET, portxos d' en Xifré, núm. 6, entressuelo.—BARCELONA.

CALENDARI
DE
L' ART DEL PAGÉS,
PEL ANY
1878

Preu: 6 cuartos.

De franch pels subscriptors y pels que s' en fassin d' avuy endavant.

SE VEN: en las llibrerías de Verdaguer—Rambla: Puig—Plas-sa Nova: Niubó—Espasería: Masferrer—Porta-ferrissa; en la pa-perería de Juan Poch—plassa de la Llana, y en molts punts de fora.

PER LAS DEMANDAS: en lo carrer del Hospital, 19, y en la Ad-ministració de L' ART DEL PAGÉS.

AVÍS ALS SUSCRIPTORS

Preguém á aquells que no hagin pagat l' import de la subscripció, fassin lo favor de remetrens lo seu valor en sellos de correu, si no 'ls es posible realisarho ab diners, en la Administració de L' ART DEL PAGÉS, Porta-Ferrissa, 18, baixos.